

Warszawa, 8 lutego 2016 r.

Koalicja Otwartej Edukacji
Fundacja Nowoczesna Polska
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 125
00-514 Warszawa

Szanowna Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

DW:
Małgorzata Szybalska
Dyrektor Departamentu Jakości Edukacji
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25, Warszawa

Szanowna Pani Minister,

Koalicja Otwartej Edukacji, zrzeszająca organizacje i instytucje od lat działające na rzecz zwiększania otwartości dostępu i możliwości wykorzystywania zasobów edukacji, kultury i nauki, z zadowoleniem obserwuje kontynuację projektu darmowych podręczników. W ramach prowadzonych obecnie konsultacji pierwszej części darmowego podręcznika dla klasy III szkoły podstawowej „Nasza szkoła”, pragniemy jednak zwrócić uwagę na konieczność realizacji podnoszonego już przez nas, lecz niezrealizowanego w podręcznikach dla klasy I i II postulatu otwartości podręcznika i licencjonowania jego elementów na wolnej licencji Creative Commons.

Podręczniki, które do tej pory trafiły do szkół nie są pozbawione ograniczeń prawno-autorskich, pomimo składanych przez MEN jeszcze w czerwcu 2014 deklaracji, że tworzone przez resort podręczniki będą udostępniane na wolnej licencji Creative Commons – Uznanie Autorstwa (CC-BY). Niestety, także obecnie konsultowane części podręcznika „Nasza Szkoła” nie spełniają oczekiwanych standardów otwartości i dostępności. **Zamknięte treści zawiera 18% stron podręcznika do matematyki, 29% stron części 1A i 25% stron części 1B.** Problematyczne są

także ograniczenia w dostępności podręczników dla osób z niepełnosprawnościami.

Zdaniem KOED:

1. Darmowe podręczniki powinny wykorzystywać w pełni otwarte zasoby edukacyjne, dostępne na wolnych licencjach, a wyjątki od tej zasady powinny być stosowane wyłącznie wtedy, gdy dany zasób jest niezastępowalny (np. jest to współczesny utwór literacki).
2. Udostępnianie podręczników powinno obejmować również publikację ich w otwartych formatach, umożliwiającą wykorzystanie lub dostosowanie ich do możliwości wykorzystania przez osoby z różnymi formami niepełnosprawności. Aktualnie zastosowanie udostępnienia ich wyłącznie w formacie PDF tego nie gwarantuje.

Koalicja Otwartej Edukacji apeluje do Ministerstwa Edukacji Narodowej o zastąpienie chronionych prawem autorskim zasobów wykorzystanym w konsultowanej części darmowego podręcznika zasobami w pełni otwartymi, dostępnymi na wolnych licencjach. Prosimy także, aby wszystkie zasoby należące do domeny publicznej były oznaczone jako możliwe do wykorzystania bez ograniczeń prawno-autorskich. W tym celu należy wykorzystać istniejące już zasoby, pochodzące z domeny publicznej, dostępne na wolnych licencjach, lub nabyć czy zamówić zasoby wraz z odpowiednim zakresem praw. Konieczne jest także prawidłowe oznaczenie tych zasobów tak, aby użytkownicy mogli łatwo zorientować się co do ich statusu prawnego.

Wolne licencje są mechanizmem umożliwiającym obniżenie ceny drukowanych podręczników do poziomu realnych kosztów produkcji przez zezwolenie na produkcję wszystkim zainteresowanym podmiotom. Publikacja w otwartych formatach jest niezbędna, by uniknąć sztucznych ograniczeń technicznych, generujących dodatkowe koszty lub wręcz uniemożliwiających dostęp do treści niektórym odbiorcom i twórcom. Warto zatem uczynić z nich standardowe kryterium wydatkowania środków publicznych w edukacji i w ten sposób wpływać na zwiększenie dostępności podręczników oraz materiałów uzupełniających.

Wolne licencje, otwarte i dostępne zasoby edukacyjne są także szansą na podnoszenie jakości edukacji – stwarzają możliwość systematycznej aktualizacji materiałów i pomocy dydaktycznych o nowe treści (np. z zakresu nauki programowania), uzupełniania ich zgodnie z potrzebami uczniów czy lokalną specyfiką szkół. Pozwalają na twórcze i swobodne wykorzystanie materiałów dydaktycznych oraz na uzupełnianie ich o treści zgodne z ich autorską wizją nauczania różnych przedmiotów i kompetencji. Umożliwiają prowadzenie edukacji włączającej we wszystkich typach placówek oświatowych, zapewniając równy poziom kształcenia wszystkim uczniom, także tym z niepełnosprawnościami.

Koalicja Otwartej Edukacji zwraca się do Ministerstwa Edukacji Narodowej z apelem o poprawę najnowszej oraz poprzednich części darmowych podręczników w zakresie zastosowania w nich niewolnych elementów, tak aby podręczniki te mogły w całości być uznane za otwarte zasoby edukacyjne. Jednocześnie deklarujemy gotowość spotkania i merytorycznego wsparcia w zakresie wprowadzania standardów otwartości i dostępności zasobów edukacyjnych.

Z wyrazami szacunku,

Kamil Śliwowski

Przewodniczący Prezydium Koalicji Otwartej Edukacji